

Aartsbisdom Utrecht
Maliebaan 40 3581 CR Utrecht
Postbus 14019 3508 SB Utrecht
Telefoon 030 – 2361570
E-mail: secretariaat@aartsbisdom.nl

Decreet tot onttrekking aan de goddelijke eredienst van de Christus Koning kerk te Lievelede

WILLEM JACOBUS KARDINAAL EIJK

door de genade van God en de gunst van de Apostolische Stoel
Aartsbisschop van Utrecht

Gezien het feit

dat het bestuur van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger te Groenlo, Lievelede en omgeving (hierna te noemen: het parochiebestuur) middels een brief d.d. 30 juni 2023 aan ondergetekende een met redenen omkleed verzoek heeft voorgelegd om de Christus Koning kerk, gelegen aan het Koningsplein 2 te Lievelede, op 2 oktober 2023 aan de goddelijke eredienst te onttrekken;

Overwegende

dat inwoners van Lievelede en omgeving in de late 15^e eeuw en in de 16^e eeuw waarschijnlijk ter kerke gingen in de St.-Jacobskapel te Vragender, die in 1444 werd gesticht, en dat na de Reformatie in de 16^e eeuw de katholieke gebleven inwoners van Lievelede ter kerke gingen in Zwillbrock en Bocholt in de aldaar gestichte grenskapellen;

dat toen de katholieke eredienst weer oogluikend werd toegestaan, katholieke gelovigen in Lievelede in Groenlo of Lichtenvoorde ter kerke gingen;

dat in 1684 pastoor Henricus Silvolt van de Hollandse Zending de opdracht kreeg een statie te stichten in Groenlo, Lichtenvoorde en omgeving en zich vestigde in Lichtenvoorde waar hij een schuilkerk inrichtte op de zolder van zijn ouderlijk huis;

dat vanaf de stichting van een school te Lievelede in 1929 inwoners van Lievelede zich beijverd hebben om een katholieke kerk in Lievelede te stichten;

dat nadat op 12 oktober 1945 W.F.C. Mientjes benoemd werd tot bouwpastoor te Lievelede en tot kapelaan te Groenlo, op 25 december 1945 een noodkerk in gebruik genomen werd en de R.-K. Christus Koning parochie te Lievelede werd opgericht op 31 december 1945;

dat in 1946 grond aangekocht werd voor de bouw van een kerk en een pastorie en voor een begraafplaats, die als eerste werd gerealiseerd;

dat op 2 juni 1949 de huidige pastorie werd aanbesteed en dat op 12 april 1950 de bouwpastoor de nieuwe pastorie kon betrekken;

dat in 1951 het kerkbestuur van het Aartsbisdom Utrecht bericht kreeg, dat plannen voor een nieuw te bouwen kerk ontwikkeld mochten worden;

dat de kerk ontworpen werd door architect W. Dijkman als een driebeukige uit bakstenen opgetrokken kerk met een halfronde apsis en een zadeldak, in traditionalistische vormen, beïnvloed door de romaanse en vroegchristelijke bouwkunst;

dat op 13 december 1953 de eerste steen voor de kerk werd gelegd en dat het kerkgebouw op 24 augustus 1954 door mgr. Bernardus Johannes Alfrink, de toenmalige bisschop coadjutor van het Aartsbisdom Utrecht, geconsacreerd werd en dat relikwieën van de heilige martelaren Vincentius en Valentius in het altaar werden aangebracht;

dat in 1954 Jos H. Vermeulen uit Alkmaar een tweeklaviers electropneumatisch kegelladen-orgel bouwde voor de Christus Koning kerk;

dat door een decreet van ondergetekende d.d. 8 oktober 2010 de R.-K. parochies van Beltrum, Eibergen, Groenlo, Lievelede, Neede, Rekken en Rietmolen zijn samengevoegd tot de R.-K. Parochie H. Paulus;

dat op 1 juli 2017 pastorale samenwerking tot stand is gekomen tussen de R.-K. Parochie St. Paulus te Groenlo en omgeving en de R.-K. Parochie St. Ludger te Lichtenvoorde en omgeving en dat deze parochies sindsdien beschikten over één gezamenlijk pastoraal team en één gezamenlijk pastoraal beleid en dat deze parochies door een besluit van ondergetekende op 1 januari 2021 zijn samengevoegd tot de huidige R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger;

dat het bestuurlijke beleid van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger het beleid zoals omschreven in het Bestuurlijke Beleids- en Gebouwenplan 'Moed en Vertrouwen' van de vroegere R.-K. Parochie H. Paulus alsmede in het fusiedocument 'Onze verbondenheid is onze kracht' uit 2020 en in het pastorale beleidsplan 'Verbonden in Christus' (2021-2025), dat op 15 september 2020 vastgesteld is, wil voortzetten, zoals ook blijkt uit het nieuwe Bestuurlijke Beleids- en Gebouwenplan van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger 2023-2027 getiteld 'Vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam' (I Korinthe 12) waarin reeds geanticipeerd wordt op de ontwikkelingen in Lievelede;

dat het parochiebestuur constateert dat er in de geloofsgemeenschap te Lievelede een geringe deelname aan de sacramenten is, dat de deelname aan vieringen in verhouding tot de grootte van het kerkgebouw niet in balans is, dat het aantal overwegend oudere vrijwilligers krimpt, waarbij ook de noodzakelijke bezetting van lokale kernfuncties problematisch wordt, dat bovendien de deelname vanuit Lievelede aan gezamenlijke pastorale activiteiten in de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger praktisch nihil is en dat de pastorale situatie in de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger de spankracht van het drie personen tellende pastorale team te boven gaat;

dat het parochiebestuur zich ook verantwoordelijk weet voor het bewerkstelligen en handhaven van een evenwicht tussen menskracht in het pastoraal team en het te verrichten pastorale werk en onder meer daarom het centraliseren van de pastorale taken en de vermindering van het aantal kerklocaties reeds langere tijd onvermijdelijk acht en tevens constateert dat het nodig is dat de leden van het pastoraal team zich meer kunnen inzetten voor geloofsvorming en geloofsgroei;

dat het aantal inwoners van Lievelede in de periode 2013 – 2022 afnam van 1445 naar 1385;

dat het aantal parochianen in Lievelede in de periode 2008 – 2021 afnam van ongeveer 1100 naar ongeveer 830;

dat in de periode 2019-2022 het aantal kerkgangers in de Christus Koningkerk in Lievelede gedaald is van gemiddeld ongeveer 45 tot minder dan 30, maar dat ook al vóór 2019 zondagen voorkwamen met ongeveer 25 kerkgangers;

dat er in 2017 twee dopelingen waren en sindsdien geen doopsels meer in Lievelede plaatsgevonden hebben;

dat het aantal eerste communicanten in 2017 en 2018 gemiddeld 5 bedroeg en om de jaren 2020-2022 gemiddeld 2;

dat het aantal vormelingen uit Lievelede daalde van gemiddeld ongeveer 4 in de jaren 2017-2019 naar gemiddeld 1 in 2021 en 2022;

dat in Lievelede geen kerkelijke huwelijken gesloten zijn in de periode 2017-2022;

dat van 2018 tot en met 2022 het gemiddeld aantal kerkelijke uitvaarten per jaar 4 bedraagt;

dat het aantal vrijwilligers in de geloofsgemeenschap van Lievelede afgenomen is van gemiddeld 170 in de jaren 2017-2019 naar 75 in 2022;

dat thans in de Christus Koning kerk te Lievelede geen reguliere eucharistievieringen meer plaatsvinden;

dat in de Christus Koning kerk te Lievelede de laatste eucharistieviering gepland is op zondag 17 september 2023;

dat de parochianen uit Lievelede voortaan ter kerke kunnen gaan in de H. Calixtusbasiliek te Groenlo, het eucharistisch centrum van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger, op 4 km afstand van Lievelede en ook in de HH. Bonifatius en Ludgerus kerk te Lichtenvoorde, eveneens op 4 km afstand van Lievelede;

dat het pastoraal team na de onttrekking van de Christus Koning kerk te Lievelede aan de goddelijke eredienst de pastorale zorg voor de leden van de rooms-katholieke geloofsgemeenschap in Lievelede zal blijven waarborgen;

Tevens overwegende

dat op 27 januari 2021 de commissie Herbestemming en de Beheercommissie Lievelede overleg voerden over de R.-K. kerk Christus Koning te Lievelede;

dat op 28 januari 2021 en 11 februari 2021 het parochiebestuur beraadslaagde over de herbestemming van meerdere kerkgebouwen, waaronder die van Lievelede en op 11 februari 2021 het eerdere besluit bevestigde dat bij het herbestemmen van kerken de getaxeerde marktwaarde als uitgangspunt gehanteerd wordt;

dat naar aanleiding van de beraadslagingen van het parochiebestuur op 22 februari 2021 een gesprek met de beheercommissie te Lieveelde plaats vond;

dat vervolgens op 27 februari 2021 naar aanleiding van een voorstel uit Lieveelde om de Christus Koning kerk te herbestemmen tot een tweede en groter gemeenschapshuis te Lieveelde het parochiebestuur beraadslaagde, waarna de onder het parochiebestuur ressorterende commissie Herbestemming op 16 maart 2021 zich beraadde op de gedane voorstellen inzake Lieveelde en op mogelijke alternatieven, waarna het parochiebestuur op 27 maart 2021 besloot om zowel de Christus Koningkerk als het bestaande gemeenschapshuis te laten taxeren en op 1 april 2021 een gesprek volgde tussen een delegatie van het parochiebestuur en de beheercommissie Lieveelde;

dat op 6 mei 2021 en 23 september 2021 het dagelijks bestuur van het parochiebestuur overlegde over de situatie in Lieveelde;

dat op 6 juli 2021 een gesprek plaatsvond van het parochiebestuur met de lokale initiatiefgroep Herbestemming Kerk te Lieveelde, waaronder twee leden van de beheercommissie Lieveelde, over de herbestemming en de koop;

dat op 1 november 2021 op verzoek van het parochiebestuur een delegatie van het Aartsbisdom Utrecht in Lichtenvoorde overlegde met het parochiebestuur over herbestemming van kerken in de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger, waaronder die van Lieveelde en dat op 16 mei 2022 en op 1 februari 2023 te Utrecht een delegatie van het parochiebestuur nogmaals overlegde met het Aartsbisdom Utrecht over de financiën van de parochie en over herbestemming van diverse kerkgebouwen in de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger;

dat er op 9 november 2021 een overleg plaatsvond van de Herbestemmingscommissie met zes personen te Lieveelde, waaronder de leden van de beheercommissie Lieveelde en een vertegenwoordiging van de organisatie 'Lieveldes Belang';

dat op 20 januari het parochiebestuur de situatie in Lieveelde opnieuw besprak;

dat op 22 maart 2022 te Winterwijk en op 4 april 2022 te Zieuwent informatieavonden georganiseerd werden voor alle locaties over het beleid van het parochiebestuur inzake herbestemming van kerkgebouwen, waaronder die van Lieveelde;

dat op 26 april 2022 het parochiebestuur de situatie in Lieveelde opnieuw besprak, mede in verband met het nieuwe samen te stellen Bestuurlijke Beleids- en Gebouwenplan getiteld 'Vele gaven, één Geest, vele leden, één lichaam' (I Korinthe 12) (2023-2027);

dat op 25 mei 2022 een vragenlijst met stellingen toegezonden is aan de beheercommissies, waaronder die van Lieveelde, met het oog het samen te stellen Bestuurlijke Beleids- en Gebouwenplan en dat vanuit Lieveelde hieraan niet geparticipeerd is;

dat op 24 november 2022 te Lieveelde een gesprek plaatsvond met een stichting in oprichting over de koop van de Christus Koning kerk, waarna op 26 januari 2023 het parochiebestuur intern overlegde over de ontwikkelingen in Lieveelde;

dat in mei 2023 een lid van het pastoraal team pastoraal overleg gevoerd heeft met de beheercommissie te Lieveelde over de vraag hoe kan te Lieveelde geloof ter plaatse present kan blijven, wanneer de Christus Koningkerk onttrokken wordt aan de goddelijke eredienst;

dat op 19 juni 2023 en 27 juni 2023 hoorzittingen gehouden werden in Lievelede vanwege de voorgenomen onttrekking van de Christus Koning kerk aan de goddelijke eredienst en dat bij deze hoorzittingen in totaal 28 respectievelijk 16 personen aanwezig waren en dat het parochiebestuur voor de aanwezigen uiteengezet heeft, dat de huidige situatie van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger als geheel en van de geloofsgemeenschap te Lievelede getekend wordt door een gebrek aan priesters, een teruglopend aantal kerkgangers, minder vrijwilligers en minder financiële middelen, en dat de parochie daarom niet meer ontkomt aan het laten onttrekken van meerdere kerken aan de goddelijke eredienst en dat het parochiebestuur aan de hand van cijfers over de afgelopen jaren de situatie in Lievelede heeft laten zien en dat aan de aanwezigen gelegenheid geboden is tot het stellen van vragen;

dat de pastoor van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger tijdens de hoorzittingen constateerde dat de aanwezigen geen bezwaren naar voren hebben gebracht tegen het voorstel om ondergetekende te vragen de kerk van Christus Koning te Lievelede te onttrekken aan de goddelijke eredienst per 2 oktober 2023, maar daarbij alleen opmerkingen hebben gemaakt, die opgenomen werden in het verslag van de hoorzitting en dat tijdens de tweede hoorzitting de notulist de constatering van de pastoor herhaald heeft, waarmee vervolgens de aanwezigen ingestemd hebben;

dat een lid van het pastorale team de parochielocaties begeleidt, waarvan het kerkgebouw onttrokken zal worden aan de goddelijke eredienst, met het doel om deze locaties, waaronder Lievelede, te stimuleren om naar vermogen en spankracht als kleine geloofsgemeenschap verder te gaan;

dat het parochiebestuur in mei 2023 met de koper van de Christus Koning kerk te Lievelede tot overeenstemming gekomen is en dat volgens de plannen van de koper de geprofaneerde Christus Koning kerk zal dienen als centrum voor cultureel-maatschappelijke doeleinden in het dorp en dat de herbestemming plaatselijk gewaardeerd wordt;

dat de beheercommissie te Lievelede als vertegenwoordiger van de lokale geloofsgemeenschap te Lievelede, overwegende (1) dat er ernstige hiaten in de vitaliteit van de geloofsgemeenschap zijn en grote en niet vol te houden inspanningen nodig zijn, te verrichten door een gestaag dalend aantal personen op leeftijd en op kernfuncties, (2) dat de kwetsbaarheid groot is door onderbezetting en dubbele functies, (3) dat er grote zorgen zijn voor de toekomst met een huidige organisatie en deelname en (4) dat de bereidheid van de koper om het kerkgebouw een andere bestemming te geven nl. als cultureel-maatschappelijk centrum voor het dorp Lievelede, blijkens informatie van het parochiebestuur, volledig instemt met het verzoek aan ondergetekende om de kerk Christus Koning te onttrekken aan de goddelijke eredienst;

Voorts overwegende

dat de leden van de Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht op 5 september 2023 zijn ingelicht over de pastorale situatie in de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger te Groenlo, Lievelede en omgeving in het algemeen en over die van de geloofsgemeenschap rond de Christus Koning kerk te Lievelede in het bijzonder en zijn gehoord inzake het verzoek van het parochiebestuur aan ondergetekende om de Christus Koning kerk te Lievelede aan de goddelijke eredienst te onttrekken en dat de leden van de Priesterraad van het Aartsbisdom Utrecht ondergetekende op 13 september 2023 geadviseerd hebben om in te gaan op dit verzoek;

dat de voorbereiding van het onderhavige decreet blijkens bovenstaande overwegingen is geschied in overeenstemming met canon 1222, § 2 en canon 50 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983;

dat, gelet op het bovenstaande en op canon 1222, § 2 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983, sprake is van een ernstige reden die het raadzaam maakt dat de Christus Koning kerk te Lievelede niet langer voor de goddelijke eredienst worden gebruikt;

Besluit

dat de Christus Koning kerk gelegen aan het Koningsplein 2 te Lievelede, met ingang van 2 oktober 2023 aan de goddelijke eredienst wordt onttrokken en

dat de in de Christus Koning kerk achterblijvende altaren, zowel vaste als verplaatsbare, geëxsaacreerd zijn oftewel hun wijding of zegening verliezen (canon 1238, § 2 CIC/1983) met ingang van de datum waarop de Christus Koning kerk wordt onttrokken aan de goddelijke eredienst;

En gelast

dat de pastoor en de overige leden van het bestuur van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger er zorg voor dragen dat de nog in de Christus Koning kerk aanwezige kerkinventaris die eigendom is van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger tijdig veilig gesteld wordt;

dat herbestemming van de eventueel nog in de Christus Koning kerk aanwezige kerkinventaris met inachtneming van artikel 53 van het Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie van de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland dient plaats te vinden;

dat dit decreet ter kennis wordt gebracht van de parochianen van de R.-K. Parochie HH. Paulus en Ludger en overigens op de gebruikelijke wijze wordt bekendgemaakt.

Binnen de peremptoire termijn van 10 nuttige dagen na de wettige betekening van dit decreet kan overeenkomstig canon 1734 van het Wetboek van Canoniek Recht 1983 aan ondergetekende een aangetekend schriftelijk verzoek om herroeping of verbetering van dit decreet gedaan worden.

Als datum van betekening van dit decreet bepaal ik 15 september 2023.

Gegeven te Utrecht, 14 september 2023

+ Willem Jacobus kardinaal Eijk
Aartsbisschop van Utrecht

drs. W.H. van den Dool, diaken
Kanselier Aartsbisdom Utrecht

